

snad mohly narážet i závěrečné řádky naší literární skladby, v nichž Gilgameš odplácí Aggovi jeho jakousi dřívější podporu, již mu Agga mohl snad kdysi prokázat v jakési peripetii jeho cesty k dosažení vlády ve městě Uruku.

Sumerská epická skladba „Gilgameš a Agga“ vypráví, že k uruckému panovníkovi Gilgamešovi se jednoho dne dostavili poslové kišského krále Aggy, syna Enmebaragesiho, již žádali, aby se Uruk Kiši bezvýhradně podrobil a konal pro ni těžké zavlažovací práce. (Podle jiného výkladu však kišské vyhlášení války s tímto požadavkem nesouviselo. Gilgamešova zmínka o studních měla jen zdůraznit nutnost toho, aby se všechno urucké obyvatelstvo na předpokládané dlouhé obléhání města dobře připravilo, vykopalo dostatečné množství potřebných studní a zajistilo si tak nezbytné zásoby vody.)³⁵⁰ Gilgameš žádost kišských posílů předložil nejprve opatrně radě starších, jakémusi senátu, který s ní vyjádřil svůj souhlas. Když ji však posléze předložil shromáždění mladých bojovníků, ti ji bez výhrad odmítli, vyjádřili svou připravenost k boji a vychválili svého vládce, který zajistí kišského protivníka porazí. Gilgameše jejich rozhodná řeč potěšila a vydal příkazy k přípravám na válečný střet.

Po uplynutí několika dní Aggovo vojsko skutečně Uruk oblehlo a město i se svými obránci se ocitlo před otázkou, jak dále postupovat. Tehdy se jistý Birchar-turra nabídl, že se vydá k Aggovi, zřejmě aby s ním vyjednával. Sotva však vyšel z městské brány, byl zajat, ztlučen a předveden před samotného Aggu. Tu se na městských hradbách objevil jeden z uruckých obránců, a když ho Agga spatřil, otázal se Birchar-turru, zda je to jeho král. Birchar-turra mu odvětil, že kdyby to byl opravdu jeho král, již samotný jeho zjev by přivodil porážku Aggy i celého jeho kišského vojska. Tehdy byl Birchar-turra podruhé ztlučen a události nabyly rychlý spád. Gilgameš vystoupil na vrchol urucké hradby a jeho vojsko se shromáždilo u městské brány, z níž vyšel jen samotný Enkidu. Tu Agga spatřil Gilgamešovu postavu na vrcholku hradeb a hned se dotázal zajatého Birchar-turru, zda onen muž je vskutku jeho

350 Civil 1999–2000.

král. Po jeho kladné odpovědi se opravdu stalo, jak Birchar-turra již dříve byl řekl; Agga i se svým vojskem byl poražen. Gilgameš však překvapivě zajatému Aggovi vyjádřil svůj vděk za jakési neupřesněné kdysi prokázané dobrodíní, a poté co Agga uznal jeho vládu nad Urukem, nechal ho odejít zpátky do Kiše.

Tuto literární skladbu můžeme chápat jako svědectví turbulentních historických podmínek raně dynastického období 3. tisíciletí př. Kr., v němž se jednotlivé početné sumerské městské státy svářily o moc, hegemonii i přístup ke zdrojům životodárné vody, jež byla tak důležitá pro tehdejší závlahové zemědělství. Stejná historická situace ve 2. tisíciletí př. Kr. již neexistovala a skladba tak ztratila svoji aktuálnost. Proto se její stopy v akkadském eposu o Gilgamešovi již neodrazily.

- Poslové Aggy, syna Enmebaragesiho,
z Kiše ke Gilgamešovi do Uruku přišli.
Gilgameš starším svého města
záležitost předložil, slova pečlivě váží:
5 „Studny je třeba vykopat, studny v zemi je třeba
vykopat,
mělké studny v zemi je třeba vykopat,
studny je třeba vyhloubit (a) lanem opatřit.
Nemáme se kišskému domu podrobit? Nemáme udeřit
zbraní?³⁵¹
Svolané shromáždění starších jeho města
10 Gilgamešovi odvětilo:
„Studny je třeba vykopat, studny v zemi je třeba
vykopat,
mělké studny v zemi je třeba vykopat,
studny je třeba vyhloubit (a) lanem opatřit.
Kišskému domu se musíme podrobit! Nesmíme udeřit
zbraní!³⁵²
15 Gilgameš, pán Kulabu,
s důvěrou v Inannu

351 Varianta: Musíme udeřit zbraní?“

352 Varianta: Nemáme se kišskému domu podrobit? Musíme udeřit zbraní?“

- radu starších svého města k srdci si nevzal,
znovu Gilgameš³⁵³ mladíkům svého města
záležitost předložil, slova pečlivě váží:
- 20 „Studny je třeba vykopat, studny v zemi je třeba
vykopat,
mělké studny v zemi je třeba vykopat,
studny je třeba vyhloubit (a) lanem opatřit.
Nemáte se kišskému domu podrobit? Nemáte udeřit
zbraní?³⁵⁴
Svolané shromáždění mladíků jeho města Gilgamešovi
odvětilo:
- 25 „Stát (nebo) sedět,
královského syna podporovat,
oslí ohlávku stále třítmat,
kdo to má snášet?
Vy se kišskému domu nepodrobíte! (Cožpak)
neudeříte zbraní?
- 30 Podobu Uruku, dílny bohů,
Eanny, chrámu sestoupivšího z nebes,
bohové velcí stvořili.
Vysoké hradby, hradby, jež k nebesům sahá,³⁵⁵
vznešeného sídla, jež založil bůh An,
- 35 tys (jeho) pečovatel, tys král (a) hrdina jeho,
tys (jeho) plod (skvělý), kníže, jehož An miluje.
Až (Agga) přijde, jaký strach jeho se zmocní.
Armáda jeho je malá, zadní se rozutečou (voje).
Lidé jeho nebudou schopni odporu.“
- 40 Tenkrát Gilgameše, pána Kulabu,
řeč mladíků jeho města v srdci potěšila, rozzářilo se
jeho nitro.
Služebníku svému, Enkiduovi, pravil:
„Nyní bitevní nástroje nechtě jsou připraveny,
nechtě bojová zbraň do tvé ruky se vrátí!
- 45 Strach velký a děs nechtě probouzejí,

353 Varianta: Gilgameš, pán Kulabu,

354 Varianta: Nemáme se kišskému domu podrobit? Musíme udeřit zbraní?“

355 Varianta: jež k mrakům sahá,

- až (Agga) přijde, veliká hrůza ze mne nechtě na něho
padne!
Mysl jeho nechtě zmatena je, rozvaha otřesena!“
Nepřešlo dní pět, nepřešlo dní deset,
(když) Agga, syn Enmebaragesiho, Uruk oblehl.
- 50 Mysl Uruku zmatena byla.
Gilgameš, pán Kulabu,
hrdinům jeho pravil:
„Hrdinové moji na výběr mají.³⁵⁶
Nechtě někdo odvážný povstane (a řekne): „K Aggovi
vydám se.“³⁵⁷
- 55 Birchar-turra, královský úředník jeho,
králi svému pochvalně pravil:
„Králi můj, já k Aggovi půjdu.³⁵⁸
takže mysl jeho zmatena bude, rozvaha jeho otřesena.“
Birchar-turra z brány vyšel.
- 60 Když Birchar-turra z brány vyšel,
u vchodu do brány se ho zmocnili.
Birchar-turru srazili k zemi,
k Aggovi byl předveden,
k Aggovi promlouvá.
- 65 Dříve než skončil svou řeč, urucký hodnostář
na hradbu vystoupil,
přes hradbu naklonil se.
Agga ho spatřil
(a) Birchar-turrovi pravil:
„Služebníku, je tento člověk tvůj král?“
- 70 „Ten člověk není můj král.
Kdyby to byl můj král,
kde jeho je hněvivé čelo,
kde jeho je zubří oko,
kde jeho je lazuritový vous,
- 75 kde jeho jsou krásné prsty?

356 Varianta: vyberte si!

357 Varianta: (a) já k Aggovi ho pošlu.“

358 Varianta: já se k Aggovi vrhnu,

- (Cožpak) zástupy (před ním) nepadají, zástupy (před ním) nevstávají,
 (cožpak) zástupy prachem pokryty nejsou,
 všechny země zdolány,
 ústí (kanálu) země bahnem ucpáno není,
 80 příd lodi zlomena není
 (a) Agga, král Kiše, uprostřed vojáků svých zkrúšen není?³⁵⁹
 Tloukli ho (a) bili,
 Birchar-turru srazili k zemi.
 Za uruckým hodnostářem Gilgameš na hradbu vystoupil.
 85 Starce i malé z Kulabu božská zář (jeho) pokryla.
 Mladíkům uruckým bojovou zbraň do ruky vtiskl,
 u vchodu do brány v ulici nechal je stát.
 (Jen) Enkidu z brány sám vyšel.
 Gilgameš přes hradbu naklonil se.
 90 Pohledem svým Agga ho spatřil.
 „Služebníku, je tento člověk tvůj král?“
 „Ten člověk je můj král.“
 I stalo se, jak pravil.
 Zástupy padaly, zástupy vstávaly,
 95 zástupy prachem pokryty byly,
 všechny země zdolány,
 ústí (kanálu) země bahnem se ucpalo,
 příd lodi zlomila se
 (a) Agga, král Kiše, uprostřed vojáků svých byl zkrúšen.³⁵⁹
 100 Gilgameš, pán Kulabu,
 k Aggovi promluvil:³⁶⁰
 „Agga, můj dozorce, Agga, můj velitel,³⁶¹
 Agga, můj vojevůdce,
 Agga mi dal dýchat, Agga mi dal žít,
 105 Agga uprchlíka do (své) náruče přijal,

359 Jeden rukopis doplňuje: Mladíci uruckí vojáky tyto [...]

360 Varianta: přistoupil:

361 Jeden rukopis doplňuje: Agga, můj vládce, Agga, můj vojevůdce,

- Agga prchajícího ptáka nakrmil zrnem.“
 „O Uruk, dílnu bohů,
 vysokou hradbu, hradbu, jež k nebesům sahá,³⁶²
 vznešené sídlo, jež založil bůh An,
 110 ty pečuješ. Tys král (a) hrdina jeho,
 tys (jeho) plod (skvělý), kníže, jehož An miluje.“
 „Před tvářtí boha Utua (tvá) dřívější (laskavost) byla ti splacena.“
 Aggu (Gilgameš) do Kiše odejít nechal.
 „Gilgameši, pane Kulabu,
 115 dobrá je tvoje chvála.“

362 Varianta: jež k mrakům sahá,